

Z A K O N

O FINANSIRANJU POLITIČKIH AKTIVNOSTI

I. UVODNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se izvori i način finansiranja, evidencija i kontrola finansiranja političkih aktivnosti političkih stranaka, koalicija i grupa građana (u daljem tekstu: politički subjekti).

Značenje pojmova

Član 2.

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeće značenje:

- „politička aktivnost” je redovan rad i izborna kampanja političkog subjekta kao podnosioca proglašene izborne liste i predlagača kandidata za predsednika Republike, narodne poslanike, poslanike i odbornike;
- „politička stranka” je organizacija građana upisana u Registar političkih stranaka kod nadležnog organa u skladu sa zakonom;
- „koalicija” je oblik udruživanja političkih subjekata radi zajedničkog učešća na izborima, koji svoje međusobne odnose uređuju ugovorom, overenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje overavanje potpisa;
- „grupa građana” je oblik udruživanja birača radi zajedničkog učešća na izborima, koji svoje međusobne odnose uređuju ugovorom, overenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje overavanje potpisa;
- „izborna kampanja” je skup aktivnosti političkog subjekta od dana raspisivanja izbora do dana proglašenja konačnih rezultata izbora;
- „redovan rad” je politička aktivnost političkog subjekta koji se ne odnosi na izbornu kampanju;
- „izborno jemstvo” je garancija političkog subjekta koji učestvuje na izborima da će vratiti iznos sredstava dobijenih iz javnih izvora za finansiranje izborne kampanje ukoliko ne osvoji 1% važećih glasova, odnosno u slučaju političkog subjekta koji predstavlja i zastupa interese nacionalnih manjina ukoliko ne osvoji 0,2 % važećih glasova;
- „vrednost davanja” je ukupna vrednost svih davanja (članarina, prilog) koja jedno fizičko ili pravno lice daje političkom subjektu na godišnjem nivou;
- „prosečna mesečna zarada” je prosečna mesečna zarada u Republici Srbiji, bez poreza i doprinosa, prema podacima organa nadležnog za poslove statistike za prethodnu godinu.

II. IZVORI I NAČIN FINANSIRANJA

Izvori finansiranja političkih subjekata

Član 3.

Politički subjekti finansiraju se iz javnih i privatnih izvora.

Sredstva iz izvora iz stava 1. ovog člana politički subjekti koriste za finansiranje troškova redovnog rada i troškove izborne kampanje.

Politički subjekti se mogu zaduživati kod banaka i drugih finansijskih organizacija u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom.

Javni izvori

Član 4.

Javne izvore finansiranja političke aktivnosti čine novčana sredstva i usluge i dobra koje daju Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, njihovi organi, kao i organizacije čiji su oni osnivači.

Novčana sredstva iz javnih izvora

Član 5.

Novčana sredstva iz javnih izvora su sredstva budžeta Republike Srbije, budžeta autonomne pokrajine i budžeta jedinice lokalne samouprave, namenjena za finansiranje političke aktivnosti.

Usluge i dobra iz javnih izvora

Član 6.

Usluge i dobra iz javnih izvora su usluge i dobra određene posebnim propisima, koje političkim subjektima daju organi Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge organizacije čiji su oni osnivači.

Usluge i dobra iz stava 1. ovog člana obavezno se daju pod jednakim uslovima svim političkim subjektima.

Organi Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge organizacije čiji su oni osnivači bliže uređuju davanje usluga i dobara iz stava 1. ovog člana.

Privatni izvori

Član 7.

Privatne izvore finansiranja političke aktivnosti čine članarina, prilog, nasledstvo, legat, prihod od imovine i zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih organizacija u Republici Srbiji.

Članarina

Član 8.

Članarina je novčani iznos koji član političke stranke redovno plaća na način i pod uslovima utvrđenim statutom ili drugim opštim aktom političke stranke.

Član političke stranke dužan je da uplatu članarine vrši isključivo sa svog tekućeg računa.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, članarina čiji iznos ne prelazi 1.000 dinara na godišnjem nivou može se platiti u gotovini ili putem uplatnice. Ako se članarina plaća u gotovini, ovlašćeno lice političke stranke dužno je da izda priznanicu o primljenoj članarini. Priznanicu potpisuje član političke stranke koji je članarinu uplatio i ovlašćeno lice političke stranke.

Prilog

Član 9.

Prilog je novčani iznos, osim članarine, koji fizičko ili pravno lice dobrovoljno daje političkom subjektu, poklon, kao i usluge pružene bez naknade ili pod uslovima koji odstupaju od tržišnih.

Prilog su i krediti, zajmovi i druge usluge banaka i drugih finansijskih organizacija dati pod uslovima koji odstupaju od tržišnih, kao i otpis dugova.

Davalac priloga, koji obavlja privrednu delatnost, dužan je da prilikom davanja priloga, a najkasnije narednog dana od dana davanja priloga, dostavi političkom subjektu svoju izjavu ili potvrdu nadležnog organa da je izmirio sve obaveze po osnovu javnih prihoda, kao i izjavu da ne vrši niti da je u poslednje dve godine vršio delatnost od opšteg interesa po osnovu ugovora. Pravno lice - davalac priloga dužno je da dostavi i podatke o svojoj vlasničkoj strukturi.

Politički subjekat je dužan da primi uplatu novčanog iznosa iz stava 1. ovog člana isključivo sa tekućeg računa davaoca.

Politički subjekat je dužan da evidentira prilog iz stava 1. ovog člana.

Maksimalna vrednost davanja

Član 10.

Maksimalna vrednost davanja na godišnjem nivou, koje jedno fizičko lice može dati političkim subjektima za redovan rad, iznosi najviše 20 prosečnih mesečnih zarada.

Maksimalna vrednost davanja na godišnjem nivou, koje jedno pravno lice može dati političkim subjektima za redovan rad, iznosi najviše 200 prosečnih mesečnih zarada.

Davanje čija je vrednost na godišnjem nivou veća od jedne prosečne mesečne zarade javno se objavljuje.

Politički subjekat je dužan da davanje iz stava 3. ovog člana objavi na svom veb-sajtu u roku od osam dana od dana kada je vrednost davanja premašila iznos jedne prosečne mesečne zarade.

Sticanje i prihod od imovine političke stranke

Član 11.

Imovinu političke stranke čine nepokretnosti i pokretne stvari.

Imovina iz stava 1. ovog člana služi za političku aktivnost i druge dozvoljene aktivnosti političke stranke, u skladu sa zakonom.

Politička stranka stiče imovinu kupoprodajom, nasleđivanjem i legatom.

Politička stranka nepokretnu imovinu može kupiti isključivo sredstvima prikupljenim iz privatnih izvora.

Prihod od imovine čine prihodi koje politička stranka ostvaruje od prodaje pokretne i nepokretne imovine, davanja u zakup nepokretne imovine u vlasništvu političke stranke i kamate na uloge datih kod banaka i drugih finansijskih organizacija.

Zabrana finansiranja

Član 12.

Zabranjeno je finansiranje političkog subjekta od: stranih država; stranih fizičkih i pravnih lica, osim međunarodnih političkih udruženja; anonimnih darodovaca; javnih ustanova, javnih preduzeća, privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju usluge od opšteg interesa; ustanova i preduzeća sa učešćem državnog kapitala; drugih organizacija i pojedinaca koji vrše javna ovlašćenja; sindikata; udruženja i drugih nedobitnih organizacija; crkava i verskih zajednica; priređivača igara na sreću; uvoznika, izvoznika i proizvođača akciznih proizvoda; pravnih lica i preduzetnika koji imaju dospele, a neizmirene obaveze po osnovu javnih prihoda, osim ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

Prilog koji međunarodna politička udruženja daju političkoj stranci ne može biti u novcu.

Zabranjeno je finansiranje političkog subjekata od strane pravnog ili fizičkog lica koje vrši delatnosti od opšteg interesa po osnovu ugovora sa organima Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i javnim službama čiji su oni osnivači, za vreme dok postoji takav ugovorni odnos i dve godine nakon prestanka ugovornog odnosa.

Zabranjeno je da politička stranka stiče udeo ili akcije u pravnom licu.

Nedozvoljeno prikupljanje sredstava

Član 13.

Zabranjeno je vršenje bilo kog oblika pritiska na pravna i fizička lica prilikom prikupljanja sredstava za političkog subjekta.

Zabranjeno je davanje obećanja ili stavljanje u izgled bilo kakve privilegije ili lične koristi davaocu priloga političkom subjektu.

Zabranjeno je davanje priloga političkom subjektu preko trećeg lica.

Zabranjeno je prikrivanje identiteta davaoca priloga ili iznosa priloga.

Zabrana sticanja prihoda od komercijalne delatnosti

Član 14.

Politički subjekat ne može sticati prihod od promotivne, odnosno komercijalne delatnosti.

Obaveza uplate nezakonito stečenih sredstava

Član 15.

Novčana sredstva stečena suprotno članu 12. ovog zakona, politički subjekat je dužan da uplati na račun budžeta Republike Srbije, u roku od 15 dana od dana prijema sredstava.

Politički subjekat je dužan da članarinu koja je primljena suprotno članu 8. stav 3. ovog zakona uplati na račun budžeta Republike Srbije u roku od 15 dana od dana prijema članarine.

Prilog za koji nije dostavljena dokumentacija propisana članom 9. stav 3. ovog zakona, kao i davanja preko iznosa propisanog u članu 10. ovog zakona politički subjekat je dužan da vrati davaocu u roku od 15 dana od dana prijema priloga.

Ako se sredstva iz stava 3. ovog člana ne mogu uplatiti na račun davaoca priloga, sredstva se uplaćuju na račun budžeta Republike Srbije.

III. FINANSIRANJE REDOVNOG RADA POLITIČKIH SUBJEKATA

Sredstva iz javnih izvora

Član 16.

Sredstva iz javnih izvora koja se obezbeđuju za finansiranje redovnog rada političkih subjekata čiji su kandidati izabrani za narodne poslanike, poslanike, odnosno odbornike određuje se na nivou od 0,15% rashoda budžeta Republike Srbije, rashoda budžeta autonomne pokrajine, odnosno rashoda budžeta jedinice lokalne samouprave.

Raspodela sredstava iz javnih izvora

Član 17.

Sredstva iz člana 16. ovog zakona raspodeljuju se političkim subjektima koji su osvojili mandate u predstavničkim telima srazmerno broju glasova obračunatih na način propisan u stavu 2. ovog člana.

Broj glasova političkog subjekta koji se uzima kao osnovica za raspodelu sredstava obračunava se tako što se broj glasova do 5% važećih glasova množi sa koeficijentom 1,5, a broj glasova preko 5% važećih glasova množi sa koeficijentom 1.

Sredstva iz člana 16. ovog zakona koje dobije politički subjekat koji je na izborima nastupao kao koalicija dele se prema koalicionom ugovoru.

Ministarstvo nadležno za poslove finansija, odnosno nadležni organ uprave autonomne pokrajine, odnosno organ jedinice lokalne samouprave, srazmerni deo sredstava iz stava 1. ovog člana prenosi političkim subjektima svakog meseca, do desetog dana u mesecu za prethodni mesec.

Račun za finansiranje redovnog rada

Član 18.

Politička stranka može da ima više računa isključivo sa istim poreskim identifikacionim brojem, kao i devizni račun, preko kojih vrši sav promet sredstava namenjenih za finansiranje redovnog rada.

Računi preko kojih koalicija, odnosno grupa građana vrši sav promet sredstava namenjenih za finansiranje redovnog rada određuje se ugovorom o obrazovanju tih političkih subjekata.

Korišćenje sredstava za finansiranje redovnog rada

Član 19.

Sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata koriste se za funkcionisanje i propagiranje ideje političkog subjekta i podrazumevaju: rad sa biračima i članstvom, troškove promocije, reklamnog materijala i publikacija, troškove istraživanja javnog mnjenja, obuke, međunarodnu saradnju, troškove zarada i naknada zaposlenih, komunalne troškove, kao i troškove za druge slične aktivnosti.

Sredstva dobijena iz javnih izvora u iznosu od najmanje 5% ukupnih sredstava dobijenih za redovan rad na godišnjem nivou, politički subjekat je dužan da koristi za stručno usavršavanje i osposobljavanje, međunarodnu saradnju i rad sa članstvom.

IV. FINANSIRANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Sredstva iz javnih izvora

Član 20.

Sredstva iz javnih izvora za pokriće troškova izborne kampanje obezbeđuju se u godini u kojoj se održavaju redovni izbori, u iznosu od 0,1% rashoda budžeta Republike Srbije, rashoda budžeta autonomne pokrajine, odnosno rashoda budžeta jedinice lokalne samouprave, za godinu za koju se budžet donosi.

U slučaju održavanja vanrednih izbora, nadležni organi su dužni da obezbede sredstva predviđena u stavu 1. ovog člana.

Raspodela sredstava iz javnih izvora

Član 21.

Sredstva iz člana 20. ovog zakona u visini od 20% raspoređuju se u jednakim iznosima podnosiocima proglašanih izbornih lista u roku od pet dana od dana proglašenja izborne liste, a preostali deo sredstava (80%) dodeljuje se podnosiocima izbornih lista koje su osvojile mandate, srazmerno broju osvojenih mandata, u roku od pet dana od dana proglašenja izbornih rezultata.

U slučaju održavanja izbora po većinskom izbornom sistemu, sredstva iz člana 20. ovog zakona u visini od 50% raspoređuju se u jednakim iznosima predlagačima kandidata u roku od pet dana od dana utvrđivanja liste kandidata, a preostali deo sredstava (50%) dodeljuju se predlagaču kandidata koji je osvojio mandat, u roku od pet dana od dana proglašenja izbornih rezultata.

Ako se za izbore po većinskom izbornom sistemu održava drugi izborni krug, preostali deo sredstava (50%) iz stava 2. ovog člana deli se na predlagače kandidata koji su osvojili najviše glasova u prvom izbornom krugu u roku od pet dana od dana proglašenja rezultata prvog izbornog kruga.

Sredstva za izbornu kampanju raspodeljuje ministarstvo nadležno za poslove finansija, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave.

Finansiranje izborne kampanje iz privatnih izvora

Član 22.

Za finansiranje troškova izborne kampanje politički subjekat može prikupljati sredstva iz privatnih izvora.

Fizička i pravna lica, u jednoj kalendarskoj godini u kojoj se održavaju izbori mogu, pored davanja za redovan rad, dati i sredstva za troškove izborne kampanje do maksimalno propisanog iznosa na godišnjem nivou iz člana 10. st. 1. i 2. ovog zakona, bez obzira na broj izbornih kampanja u kalendarskoj godini.

Troškovi izborne kampanje

Član 23.

Troškovi izborne kampanje su troškovi političke aktivnosti u toku izborne kampanje.

Sredstva prikupljena iz javnih i privatnih izvora za finansiranje troškova izborne kampanje mogu se koristiti samo za aktivnosti iz stava 1. ovog člana.

Na svako iznajmljivanje termina u medijima primenjuju se propisi i pravila kojima se uređuje postupanje medija u izornoj kampanji.

Poseban račun za finansiranje izborne kampanje

Član 24.

U svrhu prikljupljanja sredstava za finansiranje izborne kampanje, politički subjekat otvara poseban račun, koji se ne može koristiti u druge svrhe.

Politički subjekat, koji ne poseduje račun iz stava 1. ovog člana, dužan je da ga otvori nakon raspisivanja izbora, a pre proglašenja izborne liste.

Sva sredstva namenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na račun iz stava 1. ovog člana i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa.

Sredstva prikupljena iz privatnih izvora za redovan rad, politički subjekat može koristiti za troškove izborne kampanje, pod uslovom da ih uplati na račun iz stava 1. ovog člana.

Otvaranje računa iz st. 1. i 2. ovog člana za koaliciju, odnosno grupu građana uređuje se ugovorom o obrazovanju tih političkih subjekata.

Izorno jemstvo

Član 25.

Politički subjekat, prilikom podnošenja kandidature, ukoliko namerava da koristi sredstva iz javnih izvora za finansiranje izborne kampanje, dužan je da položi izorno jemstvo u visini sredstava iz člana 21. st. 1. i 2. ovog zakona.

Izorno jemstvo iz stava 1. ovog člana sastoji se u polaganju gotovog novca, bankarske garancije, državnih hartija od vrednosti ili u stavljanju hipoteke za iznos jemstva na nepokretnoj imovini lica koje daje jemstvo.

Potvrda o izbornom jemstvu predaje se ministarstvu nadležnom za poslove finansija, odnosno nadležnom organu uprave autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave.

Povraćaj sredstava

Član 26.

Politički subjekat koji na izborima ne osvoji 1% važećih glasova, odnosno politički subjekat koji predstavlja i zastupa interese nacionalne manjine ako ne osvoji

0,2% važećih glasova, dužan je da vrati dobijena sredstava iz člana 21. st. 1. i 2. ovog zakona, u roku od 30 dana od dana proglašenja konačnih izbornih rezultata.

U slučaju da u roku iz stava 1. ovog člana politički subjekat ne vrati sredstva iz člana 21. st. 1. i 2. ovog zakona, Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave izvršiće povraćaj ovih sredstava iz sredstava datih za izbornu jemstvo.

V. VOĐENJE EVIDENCIJA I IZVEŠTAVANJE

Obaveza vođenja knjigovodstva i evidencija

Član 27.

Politički subjekti koji imaju predstavnike u predstavničkim telima i registrovane političke stranke, dužni su da vode knjigovodstvo o svim prihodima i rashodima.

Knjigovodstvo se vodi po poreklu, visini i strukturi prihoda i rashoda, u skladu sa propisima koji uređuju računovodstvo i reviziju.

Nadležni organi svake godine kontrolišu knjigovodstvene evidencije prihoda i rashoda političkih subjekata iz stava 1. ovog člana.

Politički subjekti koji imaju predstavnike u predstavničkim telima i registrovane političke stranke dužni su da vode posebnu evidenciju o priložima, poklonima i pruženim uslugama bez naknade, odnosno pod uslovima koji odstupaju od tržišnih, kao i evidenciju o imovini.

Sadržinu i način vođenja evidencija iz stava 4. ovog člana bliže uređuje direktor Agencije za borbu protiv korupcije (u daljem tekstu: Agencija).

Godišnji finansijski izveštaj

Član 28.

Politički subjekti koji imaju predstavnike u predstavničkim telima i registrovane političke stranke, dužni su da podnose Agenciji godišnji finansijski izveštaj, kao i izveštaj o priložima i imovini, uz prethodno pribavljeno mišljenje ovlašćenog revizora licenciranog u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji, do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Politički subjekti iz stava 1. ovog člana dužni su da u roku od osam dana od dana dostavljanja godišnjeg finansijskog izveštaja Agenciji, objave izveštaj na svom veb-sajtu i dostave ga radi objavljivanja „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Izveštaj o troškovima izborne kampanje

Član 29.

Politički subjekat koji učestvuje u izornoj kampanji dužan je da Agenciji podnese izveštaj o troškovima izborne kampanje, u roku od 30 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora.

Izveštaj o troškovima izborne kampanje sadrži podatke o poreklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora.

Izveštaj o troškovima izborne kampanje odnosi se na period od dana raspisivanja izbora do dana objavljivanja konačnih rezultata izbora.

Izveštaj o troškovima izborne kampanje objavljuje se na veb-sajtu Agencije.

Sadržinu izveštaja o troškovima izborne kampanje bliže uređuje direktor Agencije.

Povraćaj sredstava iz javnih izvora

Član 30.

Sva sredstva iz javnih izvora koja nije potrošio u toku izborne kampanje, politički subjekat je dužan da uplati u budžet Republike Srbije, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, do dana podnošenja izveštaja.

Sva sredstva iz privatnih izvora koja nije potrošio u toku izborne kampanje politički subjekat je dužan da prenese na račun koji koristi za redovan rad, do dana podnošenja izveštaja.

Ovlašćeno lice

Član 31.

Statutom političke stranke, odnosno odgovarajućom odlukom političkog subjekta, mora biti određen način obavljanja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja i pravo članova, odnosno birača koji podržavaju izbornu listu, da se upoznaju sa prihodima i rashodima političkog subjekta.

Statutom političke stranke, odnosno ugovorom o obrazovanju političkog subjekta, mora biti predviđeno imenovanje lica odgovornog za finansijsko poslovanje, podnošenje izveštaja, vođenje knjiga i kontakt sa Agencijom (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Politički subjekat obaveštava Agenciju o imenovanju ovlašćenog lica iz stava 2. ovog člana u roku od tri dana od dana njegovog imenovanja.

Politički subjekat dužan je da u slučaju bilo kakve promene ovlašćenog lica, Agenciju obavesti o nastaloj promeni.

Ovlašćeno lice potpisuje sve finansijske izveštaje političkog subjekta i odgovorno je za vođenje evidencije u vezi sa finansiranjem političkog subjekta.

Na zahtev Agencije ovlašćeno lice je dužno da dostavi knjigovodstvene podatke iz člana 27. ovog zakona na uvid i u toku finansijske godine.

Politički subjekat čuva izveštaje iz čl. 28. i 29. ovog zakona najmanje šest godina od dana podnošenja Agenciji.

Ovlašćenje Agencije

Član 32.

U obavljanju poslova propisanih ovim zakonom, Agencija ima pravo neposrednog i neometanog pristupa knjigovodstvenoj evidenciji i dokumentaciji i finansijskim izveštajima političkog subjekta, kao i da angažuje odgovarajuće stručnjake i institucije.

Politički subjekat je dužan da na zahtev Agencije, u roku koji odredi Agencija, koji ne može biti duži od 15 dana, dostavi sva dokumenta i informacije koje su Agenciji potrebne za obavljanje poslova propisanih ovim zakonom.

U toku izborne kampanje politički subjekat je dužan da na zahtev i u roku koji odredi Agencija, koji ne može biti duži od tri dana, dostavi podatke koje su Agenciji potrebne za obavljanje poslova propisanih ovim zakonom.

Organi Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, banke, kao i pravna i fizička lica koja finansiraju političke subjekte, odnosno koja su u njihovo ime i za njihov račun obavila određenu uslugu, dužni su da, na zahtev Agencije, dostave sve podatke koji su Agenciji potrebni za obavljanje poslova propisanih ovim zakonom.

U pogledu obaveze dostave podataka utvrđene u stavu 4. ovog člana ne primenjuju se zabrane i ograničenja utvrđene drugim propisima.

Obezbeđivanje sredstava potrebnih za obavljanje poslova kontrole

Član 33.

Sredstva za obavljanje poslova kontrole troškova izborne kampanje za izbore za predsednika Republike, izbore za narodne poslanike, poslanike i odbornike, obezbeđuju se Agenciji u budžetu Republike Srbije.

Za namenu iz stava 1. ovog člana, u budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva u iznosu ne manjem od 1% ako su u pitanju izbori za predsednika Republike i narodne poslanike, 0,5% ako su u pitanju izbori za poslanike i odbornike u skupštini grada, odnosno 0,25% ako su u pitanju izbori za odbornike u skupštinama opština, od ukupnog iznosa sredstava koji se iz budžeta Republike Srbije izdvaja za izbornu kampanju za izbore za narodne poslanike.

Ako se u jednoj kalendarskoj godini održava više izbora, procenat iz stava 2. ovog člana primenjuje se za svake izbore.

Kontrola od strane Državne revizorske institucije

Član 34.

Agencija nakon obavljene kontrole finansijskih izveštaja političkog subjekta, može uputiti Državnoj revizorskoj instituciji zahtev za obavljanje revizije tih izveštaja, u skladu sa zakonom.

Državna revizorska institucija postupa po zahtevu iz stava 1. ovog člana u skladu sa zakonom i obaveštava Agenciju o obavljenoj reviziji.

VI. POSTUPANJE I ODLUČIVANJE U SLUČAJU POVREDE ZAKONA

Postupak

Član 35.

Postupak u kome se odlučuje da li postoji povreda ovog zakona i izriču mere u skladu sa ovim zakonom, pokreće i vodi Agencija po službenoj dužnosti.

Postupak iz stava 1. ovog člana može se pokrenuti i na osnovu prijave fizičkog ili pravnog lica.

O pokretanju postupka iz stava 1. ovog člana Agencija obaveštava političkog subjekta.

Agencija može da pozove ovlašćeno lice, kao i lice na osnovu čije prijave je pokrenut postupak, radi pribavljanja informacija, kao i da traži dostavljanje potrebnih podataka u cilju odlučivanja o postojanju povrede ovog zakona.

Shodna primena propisa

Član 36.

U postupku iz člana 35. ovog zakona, koji nije uređen ovim zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona koji uređuje opšti upravni postupak.

Mera

Član 37.

Agencija izriče meru upozorenja političkom subjektu ukoliko u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu otkloniti.

Ukoliko politički subjekat ne postupi po meri upozorenja, do isteka roka koji je u odluci određen, Agencija podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Krivično delo

Član 38.

Ko daje, odnosno u ime i za račun političkog subjekta pribavi sredstva za finansiranje političkog subjekta protivno odredbama ovog zakona u nameri da prikrije izvor finansiranja ili iznos prikupljenih sredstava političkog subjekta, kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine.

Ako su izvršenjem dela iz stava 1. ovog člana data ili primljena sredstva u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina.

Sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Za postupanje u predmetima krivičnog dela iz st. 1. i 2. ovog člana nadležno je Tužilaštvo za organizovani kriminal, odnosno posebno odeljenje nadležnog suda, koje postupa u krivičnim delima organizovanog kriminala.

Prekršaji političkog subjekta

Član 39.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj politička stranka, ako:

- 1) primi sredstva suprotno članu 8. stav 3. ovog zakona;
- 2) ne objavi davanje u skladu sa članom 10. st. 3. i 4. ovog zakona;
- 3) postupa suprotno članu 11. ovog zakona;
- 4) postupa protivno zabrani iz člana 12. stav 3. ovog zakona;
- 5) postupa protivno zabrani iz člana 13. ovog zakona;
- 6) stiće prihod suprotno članu 14. ovog zakona;
- 7) ne uplati sredstva u skladu sa članom 15. ovog zakona;
- 8) otvori više računa suprotno članu 18. ovog zakona;
- 9) koristi sredstva suprotno čl. 19. i 23. i članu 24. st. 3. i 4. ovog zakona;

- 10) ne otvori poseban račun za finansiranje izbornih kampanja u skladu sa članom 24. ovog zakona;
- 11) ne vodi evidenciju u skladu sa članom 27. ovog zakona;
- 12) ne dostavi godišnji finansijski izveštaj u skladu sa članom 28. stav 1. ovog zakona;
- 13) ne objavi finansijski izveštaj na veb-sajtu ili ga ne dostavi „Službenom glasniku Republike Srbije” radi objavljivanja, u roku propisanom u članu 28. stav 2. ovog zakona;
- 14) ne dostavi izveštaj o troškovima izborne kampanje u skladu sa članom 29. ovog zakona;
- 15) postupi suprotno članu 30. ovog zakona;
- 16) ne imenuje ovlašćeno lice, ne prijavi promenu ovlašćenog lica ili o tome ne obavesti Agenciju, u skladu sa članom 31. st. 3. i 4. ovog zakona;
- 17) ne omogući Agenciji pristup u skladu sa članom 32. stav 1. ovog zakona;
- 18) ne dostavi Agenciji dokumenta, informacije i podatke u skladu sa članom 32. st. 2. i 3. ovog zakona;
- 19) ne postupi po izrečenoj meri upozorenja (član 37. stav 2).

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkoj stranci ili drugom političkom subjektu novčanom kaznom u od 50.000 do 150.000 dinara.

Sredstva pribavljena izvršenjem prekršaja iz stava 1. tač. 1), 3) do 7), 9) i 15) ovog člana oduzeće se.

Prekršaji davalaca finansijskih sredstava

Član 40.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se pravno lice ako:

- 1) da prilog političkom subjektu suprotno čl. 9. i 10. i članu 22. stav 2. ovog zakona;
- 2) ne dostavi podatke Agenciji u skladu sa članom 32. stav 4. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 100.000 do 500.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Sredstva pribavljena izvršenjem prekršaja iz stava 1. tačka 1) ovog člana oduzeće se.

Zastarelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 41.

Prekršajni postupak za prekršaje iz čl. 39. i 40. ovog zakona ne može se pokrenuti ako protekne pet godina od dana kada je prekršaj učinjen.

Gubitak prava na dobijanje sredstava iz javnih izvora

Član 42.

U slučaju osude za krivično delo iz člana 38. ovog zakona ili ako politička stranka ili odgovorno lice u političkom subjektu budu kažnjeni za prekršaj propisan u članu 39. ovog zakona, politički subjekat gubi pravo na dobijanje sredstava iz javnih izvora namenjenih finansiranju političkog subjekta, u iznosu određenom na način propisan u st. 2. do 4. ovog člana.

Iznos sredstava iz stava 1. ovog člana ne može biti manji od iznosa sredstava pribavljenih izvršenjem krivičnog dela ili prekršaja, a najviše do 100% iznosa sredstava iz javnih izvora namenjenih za finansiranje redovnog rada političkog subjekta za narednu kalendarsku godinu.

Ako je iznos sredstava pribavljenih izvršenjem krivičnog dela, odnosno prekršaja manji od 10% sredstava iz javnih izvora namenjenih za finansiranje redovnog rada političkog subjekta za narednu kalendarsku godinu, iznos sredstava iz stava 1. ovog člana ne može biti manji od 10% sredstava iz javnih izvora namenjenih za finansiranje redovnog rada političkog subjekta za narednu kalendarsku godinu.

Iznos sredstava iz stava 1. ovog člana određuje se srazmerno izrečenoj kazni za učinjeno krivično delo ili prekršaj, u skladu sa pravilima propisanim u st. 2. i 3. ovog člana.

Rešenje o gubitku prava na dobijanje sredstava iz javnih izvora namenjenih za finansiranje redovnog rada političkog subjekta za narednu kalendarsku godinu, u kome se utvrđuje i njihov iznos, donosi Agencija i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Obustava prenosa sredstava iz javnih izvora

Član 43.

Posle pokretanja krivičnog postupka za krivično delo iz člana 38. ovog zakona ili prekršajnog postupka za prekršaj iz čl. 39. ovog zakona, na zahtev Agencije, ministarstvo nadležno za poslove finansija, odnosno nadležni organ uprave autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave, donosi odluku o privremenoj obustavi prenosa sredstava iz javnih izvora političkom subjektu do donošenja pravnosnažne odluke u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Protiv odluke nadležnog organa uprave autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave iz stava 1. ovog člana, može se izjaviti žalba nadležnom organu autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Protiv odluke ministarstva iz stava 1. ovog člana i odluke nadležnog organa autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave iz stava 2. ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Upravni sud je dužan da odluči u roku od 30 dana od dana dostavljanja tužbe u upravnom sporu iz stava 3. ovog člana.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44.

Postupci kontrole rada političkih stranaka započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se po odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik RS”, br. 72/03, 75/03 – ispravka, 97/08 i 60/09 – odluka US).

Član 45.

Podzakonski akti predviđeni ovim zakonom doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja akata iz stava 1. ovog člana primenjivaće se podzakonski akti doneti u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik RS”, br. 72/03, 75/03 – ispravka, 97/08 i 60/09 – odluka US), ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 46.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik RS”, br. 72/03, 75/03 – ispravka, 97/08 i 60/09 – odluka US), izuzev člana 4, koji prestaje da važi 1. jula 2012. godine.

Član 47.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, osim čl. 16. i 17. koji stupaju na snagu 1. jula 2012. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I . USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o finansiranju političkih aktivnosti sadržan je u članu 97. tač. 11. i 17. Ustava Republike Srbije, prema kojima Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i finansijsku reviziju javnih sredstava, kao i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Važeći Zakon o finansiranju političkih stranaka donet je 2003. godine. Ovaj zakon je izmenjen 2008. godine, kada su nadležnosti Republičke izborne komisije i Odbora za finansije Narodne skupštine prenesene na novoobrazovanu Agenciju za borbu protiv korupcije. Međutim, ova izmena zakona nije bila dovoljna da se postojeći zakon dosledno sprovede u praksi, imajući u vidu da je u mnogim svojim delovima nedorečen i da ne uređuje sva pitanja koja se odnose na finansiranje političkih stranaka i izbornih kampanja. Ovo je konstatovano i u izveštaju Evropske komisije o napretku Srbije za 2010. godinu, u kome je navedeno da je potrebno doneti novi zakon kojim se obezbeđuje transparentnije finansiranje političkih partija i bolja kontrola rashoda, kao i da postojeći zakon ima značajne nedostatke i ne obezbeđuje Agenciji za borbu protiv korupcije da uspešno prati finansiranje partija, posebno tokom izbornih kampanja.

Iz navedenih razloga, Vlada je predložila Zakon o finansiranju političkih aktivnosti. U izradi ovog zakona učestvovali su, pored predstavnika resornih ministarstava, predstavnici političkih stranaka i nevladinih organizacija koje se bave problematikom finansiranja političkih stranaka. O predloženom zakonu pribavljena su i mišljenja Venecijanske komisije Saveta Evrope i Evropske komisije, a primedbe iz tih mišljenja su unete u tekst predloženog zakona.

Donošenje predloženog zakona predstavlja ispunjenje obaveze Republike Srbije u procesu evropskih integracija i sticanja statusa kandidata za članstvo u Evropskoj uniji.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

Čl. 1. i 2. Zakona su uvodne odredbe kojima se propisuje predmet zakona i značenje pojmova koji se upotrebljavaju u zakonu. Članom 1. Zakona propisano je da se ovim zakonom uređuju izvori i način finansiranja, evidencija i kontrola finansiranja političkih aktivnosti političkih stranaka, koalicija i grupa građana. Predmet zakona postavljen je šire u odnosu na važeći zakon, budući da se uređuje pitanje finansiranja redovnog rada ne samo političkih stranaka, nego i koalicija i grupa građana koje imaju svoje predstavnike u Narodnoj skupštini, skupštinama autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave.

Odredbama Glave II. uređuju se izvori i način finansiranja političkih subjekata. Zakon propisuje dve vrste izvora iz kojih se finansiraju politički subjekti i to javne i privatne izvore. Javne izvore finansiranja čine novčana sredstva budžeta Republike Srbije, budžeta autonomne pokrajine i budžeta jedinice lokalne samouprave, namenjena za finansiranje političke aktivnosti, kao i drugim propisima određene usluge i dobra, data bez naknade ili pod uslovima koji odstupaju od tržišnih, a koje daju državni organi i druge organizacije čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave.

Članom 7. Zakona propisano je da privatne izvore finansiranja političkog subjekta čine članarina, prilog, nasledstvo, legat i prihod od imovine. Posebnu novinu

predstavlja ukidanje ograničenja iz važećeg zakona o visini sredstava iz privatnih izvora namenjenih za finansiranje političkih subjekata.

Članom 8. Zakona propisano je da se članarina uplaćuje isključivo sa tekućeg računa člana političke stranke, osim za iznos do 1.000 dinara na godišnjem nivou, kada se može platiti u gotovini ili putem uplatnice, pri čemu je ovlašćeno lice političke stranke dužno da izda priznanicu o primljenoj članarini. Na taj način se omogućava efikasnija kontrola finansiranja političkih stranaka po osnovu članarine

U cilju efikasnije kontrole finansiranja političkih subjekata, članom 9. Zakona propisano je da se novčana sredstva data u vidu priloga političkom subjektu vrše isključivo uplatom sa tekućeg računa davaoca priloga.

Članom 10. Zakona propisano je da je maksimalna vrednost davanja na godišnjem nivou, koje jedno fizičko lice može dati političkim subjektima za redovan rad, najviše 20 prosečnih mesečnih zarada, odnosno kada je u pitanju pravno lice, najviše 200 prosečnih mesečnih zarada. Radi boljeg uvida javnosti u finansiranje političkih subjekata propisana je obaveza za političke subjekte da sva davanja čija je vrednost na godišnjem nivou veća od jedne prosečne mesečne zarade javno objavi na svom veb-sajtu.

Članom 11. Zakona propisano je da imovinu političkog stranke čine nepokretnosti i pokretne stvari, koje služe za političku aktivnost i druge dozvoljene aktivnosti. Politička stranka može steći imovinu kupoprodajom, nasleđivanjem i legatom, pri čemu nepokretnu imovinu može kupiti isključivo sredstvima prikupljenim iz privatnih izvora.

Kao i u važećem zakonu, zadržana je zabrana finansiranja političkih stranaka od stranih država; stranih fizičkih i pravnih lica, anonimnih darodovaca; javnih ustanova, javnih preduzeća, privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju usluge od opšteg interesa; ustanova i preduzeća sa učešćem državnog kapitala; drugih organizacija i pojedinaca koji vrše javna ovlašćenja; sindikata; udruženja i drugih nedobitnih organizacija; crkava i verskih zajednica; priređivača igara na sreću; uvoznika, izvoznika i proizvođača akciznih proizvoda; pravnih lica i preduzetnika koji imaju dospele, a neizmirene obaveze po osnovu javnih prihoda. Novinu predstavlja da se politička stranka može finansirati putem priloga međunarodnih političkih udruženja, s tim što ovi prilozima ne mogu biti u novcu.

U čl. 13. do 15. Zakona propisane su zabrane vršenja pritiska, odnosno davanja privilegije, prilikom prikupljanja sredstava za finansiranje političkih subjekata, kao i zabrana ostvarivanja prihoda političkog subjekta od komercijalnih delatnosti. Takođe, propisano je da je politički subjekt dužan da sredstva prikupljena suprotno odredbama ovog zakona uplati u budžet ili na račun davaoca sredstava.

U čl. 16. do 19. Zakona uređeno je finansiranje redovnog rada političkog subjekta. Članom 16. Zakona propisano je da se iz javnih izvora sredstva za finansiranje političkih subjekata koji imaju svoje predstavnike u predstavničkim telima određuje na nivou od 0,15% rashoda budžeta Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave. Članom 17. Zakona predviđen je drugačiji način raspodele sredstava iz javnih izvora za finansiranje redovnog rada političkih subjekata, a u cilju pravilnije raspodele ovih sredstava. Novinu predstavlja rešenje da je politički subjekat dužan da sredstva dobijena iz javnih izvora u iznosu od najmanje 5% ukupnih sredstava, koristi za stručno usavršavanje i osposobljavanje, međunarodnu saradnju i rad sa članstvom.

U čl. 20. do 26. Zakona uređeno je finansiranje troškova izborne kampanje. Članom 20. Zakona propisano je da se iz javnih izvora sredstva za finansiranje izborne kampanje u godini u kojoj se održavaju izbori određuju u iznosu od 0,1% rashoda budžeta Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne

samouprave. Članom 21. Zakona zadržano je postojeće rešenje o načinu raspodele sredstava za finansiranje izborne kampanje. Novinu predstavlja rešenje koje se odnosi na raspodelu sredstava za finansiranje izborne kampanje po većinskom izbornom sistemu. Takođe, u članu 25. Zakona predviđeno je polaganje izbornog jemstva od strane političkog subjekta, ukoliko namerava da koristi sredstva iz javnih izvora za finansiranje izborne kampanje. Pored toga, politički subjekt koji na izborima ne osvoji 1% važećih glasova, odnosno politički subjekt koji zastupa interese nacionalne manjine, a koji na izborima ne osvoji 0,2% važećih glasova, dužan je da vrati dobijena sredstva namenjena za finansiranje izborne kampanje iz javnih izvora u roku od 30 dana od dana proglašenja konačnih izbornih rezultata. Posebnu novinu predstavlja rešenje iz člana 22. Zakona kojim se ukida ograničenje visine sredstava iz privatnih izvora prikupljenih radi finansiranja izborne kampanje. U cilju efikasnije kontrole finansiranja troškova izborne kampanje, članom 24. Zakona predviđena je obaveza za političkog subjekta da otvori poseban račun za evidentiranje prikupljenih sredstava i troškova izborne kampanje.

U čl. 27. do 34. Zakona uređuje se vođenje knjigovodstvene evidencije i podnošenje finansijskih izveštaja političkih subjekata. Članom 27. Zakona propisano je da su politički subjekti koji imaju predstavnike u predstavničkim telima i registrovane političke stranke, dužni da vode knjigovodstvo o svim prihodima i rashodima, koje se vodi po poreklu, visini i strukturi prihoda i rashoda, u skladu sa propisima koji uređuju računovodstvo i reviziju. Članom 28. Zakona propisano je da su politički subjekti koji imaju predstavnike u predstavničkim telima i registrovane političke stranke, dužni da podnose Agenciji godišnji finansijski izveštaj i da ga objave na veb-sajtu i u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a u cilju transparentnosti finansiranja političkih subjekata. Isto tako politički subjekat koji učestvuje u izornoj kampanji dužan je da Agenciji podnese izveštaj o troškovima izborne kampanje, koji se objavljuje na veb-sajtu Agencije. U čl. 32. i 33. Zakona uređuje se obaveza političkih subjekata, odnosno državnih organa i pravnih i fizičkih lica da Agenciji za borbu protiv korupcije omoguće vršenje nadzora i uvid u dokumentaciju u cilju kontrole finansiranja političkih subjekata, kao i način obezbeđivanja sredstava u budžetu za poslove kontrole finansiranja izborne kampanje koje obavlja Agencija. Članom 34. Zakona predviđena je mogućnost da Agencija zatraži od Državne revizorske institucije da obavi reviziju finansijskih izveštaja političkih subjekata.

U čl. 35. do 37. Zakona uređeni su postupak i mere u slučaju povrede ovog zakona. Postupak pokreće i vodi Agencija po službenoj dužnosti, a postupak se može pokrenuti i na osnovu prijave fizičkog ili pravnog lica. Članom 37. Zakona predviđeno je da Agencija izriče meru upozorenja političkom subjektu ukoliko u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu otkloniti.

U čl. 38. do 43. Zakona sadržane su kaznene odredbe. Članom 38. Zakona propisano je krivično delo za lica koje daje, odnosno u ime i za račun političkog subjekta pribavi sredstva za finansiranje političkog subjekta protivno odredbama ovog zakona u nameri da prikrije izvor finansiranja ili iznos prikupljenih sredstava političkog subjekta. Čl. 39. i 40. Zakona propisani su prekršaji za političke subjekte, kao i za druga pravna i fizička lica zbog povrede ovog zakona. Članom 41. Zakona propisan je poseban rok za zastarelost prekršajnog gonjenja od pet godina od dana kada je prekršaj učinjen. Članom 43. Zakona data je mogućnost da se do pravnosnažnog okončanja krivičnog, odnosno prekršajnog postupka obustavi prenos sredstava iz javnih izvora namenjenih za finansiranje političkog subjekta.

Članovi 44. do 47. predstavljaju prelazne i završne odredbe Zakona kojima se uređuju rokovi za donošenje podzakonskih akata, prestanak važenja Zakona o finansiranju političkih stranaka, kao i stupanje zakona na snagu.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se zakon donese po hitnom postupku zbog ispunjavanja međunarodnih obaveza Republike Srbije, koje su preuzete u procesu pridruživanju Evropskoj uniji.